

לעולם חייב שמים אע"פ דלא עבד רק מעשה אחת כיון שעכ"פ כלול בזה צי מלאכות אע"כ דהא דפטור לרצון משום מעביר הוא משום דענין מעביר אינו אלא כשעושה עקירה זרה"ר יע"ש.

ולענ"ד חלוק דין זומר ולריך לעולם מנד"ד דהתם אע"פ שעשה מעשה אחת מ"מ מזה שפעל ממעשיו הי' שני דברים, דמלאכת קוצר הלא הוא פעולה בחדצר "הנקרר" שניתקן בזה שהוא קוצר וחלוש מן הקרקע, ומלאכת נועט הוא פעולה תיקון ב"האילן" שמשניחו ומגדלו, ולזה אע"פ שהוא עשה מעשה אחת מ"מ שני נפעלים נעשו והמה שני תיקונים בשני חפצים, ושפיר מחשב זה שני מלאכות, אבל לא שמענו מזה לחייב עבד עקירה והנחה אחת מדין מעביר ומדין מוליא, דשם אין שום תיקונים בהכלי רק בשינוי המקום, דעבד הולאה בלדד בלא עקירה והנחה א"א לחייב מדין מוליא ועבד העברה בלדד בלא עקירה והנחה א"א לחייב מדין מעביר ובא"א לא מחשב מלאכה אלא בלירוף עקירה והנחה שעמו וצנוגע להעקירה או בהנחה ליכא אלא פעולה אחת ונפעל אחד דהיינו מה שנעקר או שהונח ואפשר דכל כה"ג א"א להטיל בזה שם שני מלאכות, ועי"ל מזה קצת צאופן אחר וקשה לי להאריך, ושפיר לא מחייב לרצון אלא אחת אפילו אח"ל דצנוגע לענין מעביר א"ל שיהא העקירה דוקא מרה"ר וכמשנ"ת.

והגרעק"א ז"ל שם הקשה כבר מסוגיא זו על בני פוסקים דסברי שא"ל לענין מעביר דוקא עקירה מרה"ר והק' בסגנון זה דמהתם מוכח דלרצון [דלא חשבי קלוטה כמי שהונחה בתחילת הד"א בשעת יליאה] לא הי' מיחייב משום מעביר והיינו משום דלענין מעביר לריך עקירה זרה"ר, וכוונתו אין לפרש דאי אית כאן משום מעביר א"כ גם לרצון יתחייב שמים, דהרי רצון דר"י מסתמא סברי כרצון דר"א דלא מחייב אתולדה במקום אב שמים, אלא

כוונתו ז"ל דלר"י לפום מאי דקיימין עכשיו דמחייב אתולדה במקום אב לחייב תרתי בלא טעמא דקלוטה כמי שהונחה דמי [ולקושיא זו לדדנו לעיל ד"ל דכאן לא שייך לחייב תרתי עבד עקירה א' והנחה א'], ויל"פ עוד דכוונת רעק"א ז"ל הוא מלשון הגמ' דאמרי' מכלל רצון פטרי לגמרי הא אפיק לה מרה"י לרה"ר ולא קאמר סתמא הא עשה מלאכה משמע דאינו חייב משום מעביר אעקירה של רה"י ואם כי אין זה דיוק כ"כ ד"ל דהגמ' נקט הפשוט יותר, וגם לפי שהבולאה עיקר מלאכתה נעשה קודם להעברה [אע"פ שהגמר בשניהם שוין בשעת ההנחה] נקט מלאכת הולאה, מ"מ פשטות לשון הגמרא מורה לכאן דכל חיובו אינו אלא משום בולאה דוקא.

מיהו לפום המבואר ברש"י ז"ל ריש ב"ק דלרצון דלא מחייבי אתולדה במקום אב, אי עבד אב אתולדה דידי' אלא חייב אתולדה לא מיחייב וכ"ג שהי' גירסת השעמ"ק [ב"ק שם] בגמרא, אם כן ניחא בפשיטות מאוד הא דנקט בגמרא חיובא דהולאה לרצון ולא מעביר דהיכא דקעבד תרתי לא מיחייב אלא על האב דהיינו הולאה, ואפשר שמכאן הוא מקור לרש"י ז"ל דב"ק הכ"ל, ופי' דברי רש"י ז"ל ע"ש בתפארת שמואל ריש ב"ק הגדפס בדפוס ראש, אך אולי אין כוונת רש"י ז"ל אלא לענין לכתחילה שיפריש החטאת עבד האב שהוא העיקרי והתולדה נגדרת בתרי' ול"ע [ולא עיינתי כעת צפרע זה].

סימן ו

בענין קלוטה כמי שהונחה דמי

ובענין מהלך בעומד לב"ע

(א) **דברי החוס' שבת ד"ד ע"צ ד"ה**
דאמרי' וכו' שכתבו דלמ"ד

כאילו נחאריך וגמשך החפץ עד הקרקע ונקלט שם, אבל מ"מ לא עקר עיקר החפץ ממקומו שם למעלה מעשרה ומש"ה כיון דעכ"פ מקלחו ג"כ למעלה מעשרה הו"ל כאילו נח מקלחו במקום פטור ופטור דלענין מלאכת הולאה פטור על הנחה כזו שמקלחו של חפץ למעלה מעשרה כמבואר בדף ה' גבי כוורת ע"ש.

(ג) והרמב"ן ז"ל בחידושויו כתב על דברי החוס' הג"ל [דלמעלה מעשרה] אי אמרת קלוטה כמש"ה הו"ל כהונחה במקום פטור] וז"ל ולא נראה דלמעלה מעשרה כיון דאיתפלוג ל"י רשותא מקרקע, והאי [נראה דל"ל "כזהאי"] ליכא למימר כמי שהונחה עכ"ל [וע"ש מש"כ לדחות פ"י החוס'] וי"פ דכוונתו ז"ל כמש"כ לעיל דענין קלוטה כמש"ה הוא כאילו נח דהתחתון בארץ ועל זה קאמר דכיון שהחפץ ברשות אחרת דהיינו במקום פטור לא אמרי' קלוטה כמש"ה צרה"ר דמרשות לרשות לא אמרי' קלוטה כמש"ה, ולומר כמי שהונחה שם באויר לא שייך כלל כיון שאינו מקום הנחה, אבל אם"ד דכוונת קלכמ"ש כמי שהונחה באויר שהוא שם אינו מובן כלל מה השיב הרמב"ן ז"ל דכיון שלמעלה הוא רשות אחרת מלמעלה איפליג רשותא דהא חנן דיינינן אלמעלה ענמו לומר באותו אויר קלוטה כמש"ה.

(ד) ולפמשנ"ת שיעת הרמב"ן ז"ל הוא דקלוטה כמש"ה היינו בארץ וכ"מ לשון רש"י ז"ל בסוגיין וכ"כ לשון רבינו חננאל ז"ל שכתב קלוטה כמי שהונחה בקרקע דמיא, וכן מבואר להדיא ברש"י ז"ל עירובין דל"ג ע"ב כהא דאמרי' התם דר' יהודה סבר דבעינן עירוב ע"ג מקום ארבעה. ומ"מ כשהניחה על עמוד שאינה גבוהה עשרה מהני אע"פ שאין זה ד' ופירש"י ז"ל ד"ה חלל משום דקסבר כיון שהוא למטה מעשרה קלוטה כמי שהונחה אחרתא דמיא ואיכא מקום ד', ולפ"ז לריק

קלוטה כמש"ה, היכא דקלוטה למעלה מעשרה הו"ל כהונחה במקום פטור [ומש"ה לא דמי למושיט למעלה מעשרה דל"א קלוטה במושיט וכמש"כ החוס'] לעיל ד"ה אבל, אי"ג כמש"כ בדף ל"ב ד"ה התם] ולפ"ז הא דמבואר בגמרא דלמעלה מעשרה ח"א לחייבו מטעם קלוטה אין זה משום דלמעלה מעשרה לא אמרי' כלל קלוטה כמש"ה, חלל משום דנחי דקלוטה כמש"ה הא הונחה שם במקום פטור, ומשמע מזה דהחוס' סברי דענין קלוטה כמש"ה אין פירושו כאילו נח בארץ חלל כאילו הונחה שם באויר במקום שהוא קלוט ומש"ה דלמעלה מעשרה הו"ל כהונחה באויר שלמעלה שהוא מקום פטור, דאם"ד דענין קלוטה כמש"ה הוא כאילו הונחה בקרקע שתחתיו ח"כ הי"ג כשהוא למעלה מעשרה אי אמרת קלוטה כמש"ה הא נח בקרקע שהוא מקום חיוז [ושב השגתי הספרים היקרים שפ"א על שבת ואצ"ג אור"ח וראיתי שתפסו כן בדעת החוס'] דקלוטה כמש"ה היינו כהונחה באויר במקום שהוא שם ע"י שפ"א בסוגיין ואצ"ג סי' ר"מ].

(ז) ולעג"ד אין ראי' בזה, דאפי' את"ל דענין קלוטה כמש"ה הוא כאילו נח בארץ, היינו דרואין דהתחתון של החפץ כאילו נמשך ונח על הקרקע אבל לא כאילו כל החפץ ירד למטה, וכעין ענין גוד אחית או חצוץ דרואין מה שלמעלה כאילו נמשך ג"כ למטה וכהא דנעץ קנה ובראשו ערסקל דל"י יוסי ברבי יהודה הוא רה"י מטעם גוד אחית מחילות הערסקל והתם אי אמרת כאילו כולו למטה אכתי ליכא מחילות עשרה [דהא דערסקל שאין במחילות שלו עשרה מיירי כדפירש"י ז"ל בדף ק"א דאי מחילות הערסקל ענמן גובהן עשרה ח"ל לדין גוד אחית לשוי' רה"י ע"ש] חלל ע"כ דענין גו"א הוא שרואין כאילו אותן מחילות שלמעלה נמשכים ג"כ למטה. והי"ג ענין קלוטה כמש"ה להתוס' דרואין

זרע"ל, וכל דאמרי קלוטא כמש"ה שפיר
כזר איכא מקום ד' דהו"ל כנח צא"ר [אח"כ]
השגתי ספר אב"י וראיתי צ"ח ר"מ שהקשה
כ"ל דאי קלוטא כמי שהונחה צא"ר הא
איכא נמי מקום ד' ותירץ כמש"כ וכדברי
החזו"א דברשות אחת אמרי קלוטא כמש"ה
גם כשהוא ציד האדם].

(ו) אמנם אכתי לריך ציחור צהא דפרכין
ודלמא הנחה לא צעי רע"ק על
מקום ד' עקירה צעי, וצשלמא אי בכל קלוטא
כמש"ה ליכא מקום ד' שפיר יש לחלק
עקירה מהנחה כדציחורו התוס' מטעם שכן
הי' צמקדש א"י מטעם אל ילא איש ממקומו
דמה"ט יש להאריך מקום ד' בעקירה יותר
מצהנחה, אצל לפמש"כ דכוונת הגמ' צהא
דלרע"ק א"י מקום ד' זהו לפי שצחמת איכא
מקום ד' מטעם דהו"ל כמי שהונחה צא"ר,
א"כ הי' לענין עקירה כזר עקר ממקום ד'
ומ"ש עקירה מהנחה [ושו"ר שגם צזה עמד
כזר צא"י שם וע"ש מש"כ והאריך בזה]
ולאח נראה צפשוטו דצחמת הא דהנחה
צמקום שאינו ד' פטור הוא משום דאין זה
הנחה קיימת אלא הנחת עראי [וכן צשעקר
ממקום שאין צו ד' עקר מהמונח דרך עראי]
וצלתי קיימת וסובר הגמרא דגם גצי קלוטא
כמש"ה אפי' תימא שהוא כאילו נח צא"ר
מ"מ הו"ל הנחת עראי וצלתי קיימת כיון
צצפוטל אינו צא"ר, ומשו"ה דינו לענין
עקירה והנחה כאילו לא נח צמקום ד' אע"פ
דלענין עירוב מחשב שמונח צמקום ד' מטעם
קלוטא כמש"ה דלענין עירוב א"י אלא שיהי'
לו מקום, אצל לענין עקירה והנחה לריך
שיהא הנחה של קציעות ואכתי ל"ע.

(ז) ועוד אפ"ל צזה צדרך אפשר צהקדם
הא דמצואר צעירוצין דמ"ו
דנהרות המושבין ומעיינות הנוצעים אינם
קונים צביחה צמקומן משום דלא ניח ופיר'
הרמב"ן ז"ל צחידושיו [צסוף האריכות
לענין תחומין צספינה] עטמא דמילתא
משום דכל דנייד לא קרינן צי' אל ילא איש

להצין צהא דמוכחין צסוגין דלרע"ק א"י
הנחה על מקום ד' מדמחייב צקלוטא כמי
שהונחה, והלא כל שאמרינן קלוטא כמש"ה
כזר איכא מקום ד' כיון דנחשב כהונחה
צא"ר וכדמתצאר להדיא צסוגיא דעירוצין
הנ"ל דנחשב שהעירוב על מקום ד' מטעם
קלוטא כמש"ה.

[כעת ראיתי צהרצ"א ז"ל עירוצין ל"ג
ד' שא"א לפרש שם מדין קלוטא
כמש"ה שהרי העירוב אינו צא"ר אלא מונח
על קורה וכל דמונח על מקום מוסויים ל"ש
קלכמש"ה דאל"כ כרמלית ומקו"פ צרה"ר
היכי משכח"ל. ומפרש הסוגיא דצחוק עשרה
מקרי שהעירוב צמקומו של האדם וכי' ע"ש
ולפ"ז אין מסוגיא דעירוצין שום הוכחה
לדין קלוטא, אך עכ"פ להסוצרין דענין
קלוטא כמש"ה ענינו דכמונח צקרקע דמי
ל"צ הא דאמרי דמדין קלוטא דקאמר רע"ק
מכא שא"ל הנחה על מקום דע"ד ואי כמונח
צקרקע הא איכא מקום דע"ד].

(ח) וצ"ל דזהו צחמת כוונת הגמרא צמה
שאמרו דלרע"ק א"י הנחה על
מקום ד' והיינו משום דגם כשאינו על מקום
ד' איכא הנחה על מקום ד' מטעם קלוטא
כהונחה צא"ר. ולכן גם צהניח ציד העני
איכא מקום ד' דנחשב כמי שהונחה צא"ר
ואע"פ שהתוס' לעיל ד"ה אצל כתבו דכשהוא
ציד אדם לא שייך קלוטא כמש"ה [דאל"כ
עני הפושט ידו לרה"י כזר איכא הנחה
ערס שנטלוה ממנו ואמאי העני פטור
כשנטל צעה"צ מידו וכן איפכא] י"ל כמ"ש
מין זללה"ה צחזו"א שצת סי' כ"ה סק"ז
דכוונת התוס' הוא רק דציד הפשוטה לרשות
אחרת לא שייך להחשיצו כנח מדין קלוטא
כמש"ה כיון דאכתי אגיד לרשות הראשון
ע"י היד וזהו כדברי התוס' ז"ל צדק ל"צ אי'
ד"ה התם, אצל כשאינו אגיד לרשות אחרת
שפיר אמרי קלוטא אפי' כשהוא ציד אדם,
ומשו"ה שפיר חייב לרע"ק כשהניח צעה"צ
ציד עני [או איפכא] שהרי כל העני עומד

העומד מ"מ אין הקרקע שתחתיו נקרא מקומו כיון שאינו תופסו צמליאות כלום רק דרואין כאילו נח שם ולא עדיף מביבא דעובר ממש שם דאמרי' כיון דעשוי לצרוח אין המקום "מקומו" [ויש להשיב כמוצן] ומעתה שפיר אמרינן ודלמא הנחה לא צעי עקירה צעי לפמשי"כ החוס' דהא דעקירה צעי יותר מקום הוא מקרא דאל ילא איש ממקומו דקרינן אל יוליא, ושפיר אקשינן ודלמא נהי דמטעם קלוטה מחשב כנח צארן שהוא מקום ד' מ"מ לענין עקירה לא סגי צמה שהי' צמקום ד' וצעינן שיהא צ"מ מקומו" ומטעם קלוטה כמש"ה אכתי אינו מקומו, וכ"ז לפלפולא אצל העיקר נראה כמשכ"ל דנהי דנחשב כנח מ"מ אפשר דלענין הנחה ועקירה ממקום הנחה צעינן הנחה של קביעות ומתקיימת כנ"ל.

ב

בענין מהלך כעומד דמי לב"ע

(א) שבת ד"ה ע"צ צתוס' ד"ה צשלמא כתבו דלהצבלי הא דמחייב מעצור ד"א צר"ה לכן עזאי [ולא אמרינן דהוא כנח על כל אמה ואמה כקושיית הירושלמי] הלכתא גמירי לה, כדאמרי' צדף ל"ו, וכן הא דחייב זורק ד"א צרה"ר לרע"ק ולא אמרי' דהוי כאילו נח צינתים מטעם קלוטה כמש"ה, הוא מכא הלכתא דד"א צרה"ר חייב, וריצ"א ז"ל מספקא לי' צמעצור ד"א צרה"ר ועמד לפוש צינתים אי חייב לצ"ע כיון דגם מהלך כעומד ואפ"ה חייבי' רחמנא, וכן מספק"ל צמעצור ד"א צרה"ר וקלטה אחר צתר הד"א אי מחייב מטעם דכבר הי' הנחה אחר הד"א מדין מהלך כעומד [וכה"ג נסתפק לענין דין קלוטה לרע"ק ע"ש] וצ"א צחי' רעק"א ז"ל מקום הספק, די"ל דא"א לחייבו מטעם שכבר הי' הנחה אחר הד"א

ממקומו, ודעת הראצ"ד ז"ל הוצא שם וצריטצ"א ז"ל עירובין דמ"ו דגם אדם הכולך כל ציהש"מ אינו קונה שציתה מטעם זה דנייד, וז"ל הרמב"ן ז"ל, והראצ"ד ז"ל מודה [ז"ל מורה] צאדם מהלך שאינו קונה שציתה אלא"כ עומד משום דנייד לי' והו"ל כנהרות המושכין ואין לו אלא ד"א וזה אינו נכון עכ"ל וגרסא טעם הרמב"ן ז"ל דאע"פ דלרוב"פ לא קיי"ל כצ"ע דמהלך כעומד מ"מ מחשב שפיר מקומו צמקום שרגלו שם צשעת כניסת השצת, שכל פסיעה הוא כח חדש ולולי שמחדש כח לפסיעה חדשה הי' נשאר שם צקביעות משו"ה מחשבא שפיר מקומו, ולא דמי לנהרות המושכין שכח אחד הוא המנייד לי', [ומה שקשה מהא דר"פ מי שהוליאורו דמצוחר דקונים שציתה צספינה כשהיא למטה מעשרה, אי"נ אפי' למעלה מעשרה למ"ד יש תחומין למעלה מעשרה, תירצו הראשונים ז"ל דמיירי צספינה שטמדה ע"י משנה צרורה צצה"ל סי' ת"ד ד"ה ממקום] ועכ"פ מתצאר מדצרי הרמב"ן ז"ל דכל דנייד לא נחשב מקום זה שהוא נמלא צו צשם "מקומו".

והנה צשצת ד"ה ע"צ אמרי' דמים ע"ג מים היינו הנחתן וכתב המאירי ז"ל דאפי' הניחם על מים הולכים מחשבא הנחה [וע"ש שיש חולקין] וצעי"כ שנחשצת הנחה על מקום ד' שהרי מתחייב עצור הנחה זו [והטעם לפי שכל המים כדצר אחד חשיצי והם מונחים על הקרקע וכמש"כ הרמב"ם ז"ל פ"ג משצת ה"ד ע"ש] ולכא"י תקשי והלא כל דנייד לא קרינן צי' מקומו כנ"ל והגרסא דודאי אע"פ דנייד מ"מ צכל מקום שהוא צאותו רגע נחשב שנה צמקום ד' אלא דלענין קניית שציתה לא סגי צשיהא צמקום אלא שיהא "צמקומו" ומקומו שלו לא מקרי היבא דנייד והולך ומעתה לפ"ז הי"נ צכל קלוטה כמי שהונחה נהי דנחשב כנח צמקום ד' מ"מ עכ"פ אין המקום נקרא "מקומו", ויש להוסיף דגם כשהוא קלוע ציד אדם

מדין מהלך כעומד, דהא אי חשבת מהלך כעומד ליכא כלל העצרת ד"א דהו"ל כנח על כל אמה, ובע"כ דלענין "מעציר" מהלך לאו כעומד ואם תאמר שאחר הד"א חייב מטעם מהלך כעומד הו"ל כתרתי דסחרי, וכן נסתפק ריב"א ז"ל דלומר צורק צרה"ר אחר שעבר ד"א דהוי הנחה מטעם קלוטה הוי תרתי דסחרי דאי אמרי קלוטה הו"ל כנח ג"כ צחוק ד"א.

ולענ"ד היה נראה [ושו"מ ש"כ השפ"א] דזה פשיטא להחוס' דאי חידושא של ההלמ"מ הוא דצמציר ד"א לא אמרי מהלך כעומד וקלוטה כמש"ה לפטור, ה"ה לחיובא, לא אמרינן דאחר ד"א נחשב הנחה מדין זה דמהלך כעומד או קלוטה כמש"ה דהו"ל כתרתי דסחרי, אלא שנסתפקו אי חידושא של ההלמ"מ הוא דלענין מעציר לא אמרינן מהלך כעומד וקלכמש"ה, או שחידשה ההלכה למשה מסיני שאע"פ שמהלך כעומד וקלכמש"ה ואיכא הפסק צאמנא המלאכה מ"מ חייב עלי, ולפי"ז שפיר יש לדון דהוי הנחה אחר הד"א מטעם מהלך כעומד וקלכמש"ה, וזהו ג"כ ספיקם הראשון צעמד לפוש צחוק ד"א, דאי חידוש ההלכה הוא דלענין מעציר ד"א מהלך לאו כעומד וליכא הפסק, א"כ כשעומד לפוש דהוי הפסק פטור, אצל אי חידוש ההלכה הוא דאע"פ שמהלך כעומד ואיכא הפסק צינתיים מ"מ חייב, א"כ גם צעמד לפוש חייב אע"פ שהפסיק צינתיים דהא בלא"ה איכא הפסק מטעם מהלך כעומד ואפ"ה צהכי חייבי רחמנא.

ובחי' רעק"א ז"ל הקשה דהא זה מוכרח דאעפ"י דלענין לפטור לא אמרי קלוטה כמש"ה מ"מ לחיובא אמרי [באותה מלאכה עצמה] קלכמש"ה דמי, ולא אמרי דהוי תרתי דסחרי, דאלי"כ צכל צורק מרשות לרשות לרע"ק היכי מתחייב והא הו"ל כאילו הונחה גם בשעה שמקלחה צפנים ומקלחה צחוק מטעם קלוטה כמש"ה, וכל שנה

כשמקלחו צפנים פטור אפי' חזר והולילו כדאמרי' צדק ז"א צהניחה על איסקופה החילונה, ובע"כ ז"ל דצהכי חייבי רחמנא ולא אמרינן לענין לפטור, קלוטה כמש"ה כשמקלחו צחוק וקלחו צפנים ואפ"ה לענין לחושצו אח"כ הנחה מטעם קלוטה כמש"ה שפיר אמרי', כדאמרי' לרע"ק צצורק מרה"י לרה"י דרך רה"ר חייב לרע"ק מטעם דהוי הנחה צרה"ר מדין קלוטה כמש"ה, ולדברינו הני"ל שספיקו של הריב"א ז"ל הוא מהו עיקר חידוש של ההלמ"מ ואי החידוש הוא דצמציר דגם זו לא אמרינן קלכמש"ה לפטור פשיטא דגם חיובא לא וכני"ל ג"כ קשה כני"ל דהא צצורק לא אמרינן קלכמש"ה לפטור, ולחיובא אמרי' כדכוכי הגרעק"א ז"ל.

צ) והנראה צזה צעה"י, דצצ"ק ד"ע גבי צורק גניצתך לחיורי דאמרי קלצ"מ פריך הגמ' דלא הוי הקנין והחילול שבת צצ"א, דהא מכי מטא לאויר מחילות קנה ולענין שבת עד שחנוח [ומשני צאומר לא תקנה עד שחנוח ע"ש] והקשו החוס' דגם כשהקנין קדם נימא עקירה צורך הנחה כדאמרי' גבי צרק חץ מתחילת ד' לסוף ד' וקרע שיראים צהליכתו קודם הנחה דמ"מ פטור מטעם קלצ"מ דעקירה צורך הנחה, וחירלו החוס' דהסוגיות פליגי ע"ש והקשה השעה"מ על הרמב"ם ז"ל שכתב גבי צורק גניצתך לחיורי כאוקימתה הגמ' צאומר לא תקנה עד שחנוח, והרי הרמב"ם ז"ל פוסק גבי צרק חץ וקרע שיראים צהליכתו דפטור מטעם עקירה צו"ה וא"כ גם אי קנין גניבה קדים משום דחייל מכי אחי לאויר מחילות מ"מ שייך לפטור מטעם עקירה צו"ה, ומפורסם צשם הגר"ה ז"ל מצריסק לתרץ דחלוק לענין זה מלאכת מעציר ד"א צרה"ר ממלאכת הולאה מרשות לרשות, דצמציר ד"א המלאכה היא העקירה והעצרת הדי' אמות וההנחה, וצודאי העצרת הדי' אמות הוא חלק מגוף המלאכה דהא אילו חסר שיעור העצרת ד' אמות ה"י פטור ולכן

בסעויו שהוא מקום פטור ע"ש, ונראה ד"ל דהריב"א ז"ל מפרש קרוצ לסדרת התוס' הנ"ל באופן זה, דדוקא כשעוסק במלאכה המחייבתו לא אמרי' מהלך כעומד, ומש"ה במעצור לא אמרי' מהלך כעומד משום שכל ההעצרה הוא חלק ממלאכה המחייבתו וכמשנ"ת לעיל, אבל בעובר בסעויו שהוא מקום פטור אין זה חלק ממלאכה הולאה רק הליכתו בסעויו מקרב העקירה דמרי"י להולאתו דרה"ר, וכל שאינו עוסק בגוף עלם המלאכה אמרינן די' מהלך כעומד, וממילא אחי שפיר היעצ קושית רעק"א ז"ל, דבזורק מרי"י לרה"ר אע"פ דלענין לחשוב שנחה מקצתה דרה"י ומקצתה דרה"ר לא אמרי' קלוטה כמי שהונחה דמי [דאל"כ לא משכח"ל זורק דמחייב] היינו משום שאז הוא גוף המלאכה המחייבתו שהרי עוסק בהולאה שהוא מעלם המלאכה המחייבתו, אבל מה שהולך אח"כ דרה"ר עד שחנות אינו חלק מעלם מלאכה הולאה [אם לא כשהולך ד"א ומדין מעצור ואכמ"ל], לכן שפיר אמרי' בזה קלוטה כמש"ה דמה שהולך במשכו הראשון דרה"ר אינו מעלם מלאכה הולאה כדברי הגר"ח ז"ל ושפיר דיינינן בזה מהלך כעומד וקלוטה כמי שהונחה לחייבו.

אבל במעצור ד"א דרה"ר ואח"כ מעצור עוד אמה הנה גם האמה החמישית הוא חלק מעלם המלאכה שהרי אפשר לחייבו גם על ד"א האחרונים בלא אמה ראשונה והו"ל כאוכל כמה זיתים של איסור בהתראה אחת לכל כזית וכזית מחשב גוף העצירה, ולכן שפיר נסתפק הריב"א ז"ל לדון דכיון דבמעצור ד"א חידשה ההלממ"ס דלא אמרינן בזה דהו"ל כמי שהונחה צינתים משום מהלך כעומד וקלוטה כמש"ה, והוא משום דעוסק בגוף המלאכה המחייבתו, ה"ה בזה שמעצור אחר ד"א לא אמרינן דהוי הנחה לחייבו מדין מהלך כעומד וקלכמש"ה, דהא עדיין עוסק בגוף המלאכה שגם ד"א השניים הם מגוף המלאכה וכמשנ"ת ואחי שפיר צע"י.

כשצטע העצרה קרע שיראין שיך קלצ"מ שהמיתה דחילול שבת בזה גם כן מכה אותה ההעצרה וכדציאר השטמ"ק ענין עקירה לו"ה משום שגם העקירה היא חלק מהעצירה שמחמתה חייב מיתה, אבל במלאכת הולאה עיקר העצירה הוא העקירה, וההולאה, וההנחה, אבל מה שהולך דרה"י משעת עקירה עד ההולאה, וכן מה שהולך דרה"ר משעת הולאה עד שעת ההנחה [וכן בהכנסה מה שהולך משעת עקירה עד הכנסה ומה שהולך משעת הכנסה עד שחנות] כ"ז אינו מגוף העצירה של מלאכת הולאה והכנסה, רק שצד מקרב העקירה להולאה ומקרב ההולאה להנחה, דהא אילו היתה העקירה במשכו הסמוך לרשות השני והניח תיכף במשכו הראשון של הרשות שהכניס בו הי' גם כן חייב, ונמצא דמה שהולך החפץ צרשות שנקר בו ומה שהולך צרשות שצא בו אינו חלק מגוף העצירה של מלאכה רק מסייע לשיוכל לגמור העצירה ולכן אם צע"ה שהולך החפץ דרה"י נתחייב ממון אין לפוטרו מטעם קלצ"מ דאותה הליכה איננה חלק מעצירה של מיתה אבל צורק חץ מתחילת ד' וכו' שפיר שיך קלצ"מ לפי שצטע ההעצרה שהוא חלק מגוף העצירה הי' חלות הממון אבל בצורק גניבתך וכו' אי לא אמר לא תקנה עד שחנות א"כ חל הקנין בשוכנם לאויר מחילות ואז ליכא חללא הליכה דהרי"י להתקרב למקום הנחה וזה אינו חלק מהעצירה כמשנ"ת ול"ש לומר בזה קלצ"מ את"ד הגר"ח ז"ל והבאתיו בקה"י כתובות סימן ל"ב ועיי"ש מש"כ שם בזה צע"י.

והנה התוס' כתובות דל"א ע"צ ביארו הא דלענין מעצור לא אמר צ"ע מהלך כעומד ומ"מ צמולא מרי"י לרה"ר דרך סעויו פטור מטעם מהלך כעומד ואמאי לא נילף ממעצור ד"א דלא אמרי' מהלך כעומד וביארו התוס' דה"ע משום דבמעצור ד"א דרה"ר כולו מקום חיוצא הוא משא"כ בעצור

(ג) נסתפק הריצ"א ז"ל כיון דזמטציר חידשה בהלממ"ס דחייב אע"פ שמהלך כעומד אולי ה"ה צעמד לפוש צינתים דחייב, וספק זה נסתפק הריצ"א ז"ל רק לצי"ע דסצר מהלך כעומד דמי ולא לרע"ק דסצר קלוטה כמי שהנחה דמי, תו נסתפק צין לצי"ע דמהלך כעומד וצין לרע"ק דקלוטה כמש"ה אחרי דמ"מ חייביה רחמנא דזמטציר וזרק דרה"ר, אי דיינין עכ"פ דין מהלך כעומד ודין קלוטה כמש"ה להחשיבו הנחה אחר הד"א, והקשה המהרש"א ז"ל אמאי לא נסתפק גם ספק הראשון [אי אמרי כיון דצלא"ה הו"ל כנח וחייבי רחמנא ממילא חייב נמי אפי' עמד לפוש] לרע"ק צדין קלוטה כמש"ה אי אמרי דחייב אע"פ שנה ממש צינתים אחרי דצלא"ה הוי כהונחה ואפי"ה חייבי רחמנא וכתב דיש ליישב, ונלע"ד דזה דהא גם לצי"ע לא נסתפק ריב"א ז"ל אלא אי מתחייב נמי כשעמד לפוש ומשום דעמידה איכא צלא"ה מדין מהלך כעומד אצל אי הניחה צינתים על הקרקע משמע דפשיעא להתוס' דהוי הפסק ומשום דזהו סוג הנחה אחרת דדוקא הפסק של עמידת גופו [דאיכא צלא"ה מדין מהלך כעומד] אפשר לדון דאינו מפסיק המלאכה, אצל בהפסק של הנחת חפץ אין להסתפק וא"כ לרע"ק ליכא לספוקי בזרק ד"א ונח בהפץ צינתים לחייבו דהא זהו הנחה ממש ואינו מענין הנחה של קלוטה דקלוטה הויא הנחה צאור וכשנח ע"ג משהו הו"ל הנחה ממש.

ונראה דזהו מוכרח ע"פ דברי הגרע"א ז"ל הנ"ל שצכל זורק מרה"י לרה"ר אמאי חייב לרע"ק הא הו"ל כאילו נח כשמקצתו דרה"י ומקצתו דרה"ר אע"כ דלענין זה לא אמרי קלוטה כמש"ה וכמש"כ לעיל, ואפי"ה הא מצואר בגמי דבהויא כלכלה והניחה על איסקופה החילוניה מקצתה צפנים ומקצתה צחוץ פטור משום שלא עשה מלאכתו צ"א ולא אשכחן דפליג רע"ק דזה הרי

מצואר דאע"פ דמדין קלוטה כמש"ה לא דיינין ליה כהנחה לפטורו מ"מ בהנחה ממש צאותו מקום פטור עליו, אך אולי הויא משנה דהניחה על האסקופה דלא כרע"ק.

(ד) הקשו צתוס' ד"ה ע"צ ד"ה צשלמא דלנן עזאי דמהלך כעומד ולרע"ק דקלוטה כמש"ה היכי משכח"ל מעציר וזרק ד"א דרה"ר שהוא חייב הא נח על כל פסיעה [ותירו דהלכתא גמורי לה] וברמב"ן ז"ל מתרץ [אהא דקלוטה כמש"ה היכי מחייב זורק לרע"ק] וז"ל ומיפרקי לה דלא אמר רע"ק קלוטה כמש"ה ["אלא", כ"י דנ"ל] דוקא בהכנסה לרשות אחרת דקלוטה מחילות אצל צמד רשותא לא אמרי עכ"ל, וכ"כ הרשב"א ז"ל ד"ד ד"ה אצל למטה צשם יש מי שפירש דלא אמרו אלא בקלוטה ברשות אחרת אצל ברשות אחת ל"א, וכן כתבו צחי שצח המיוחסים להר"ן ז"ל וצמאירי ז"ל, ושם צמאירי ז"ל וצחי הר"ן ז"ל הנ"ל הוסיפו לתרץ דזה גם הא דלצ"ע מחייב מעציר ד"א דרה"ר ולא מיפטר מטעם מהלך כעומד דגם דין מהלך כעומד לא נאמר אלא מרשות לרשות ולא צמהלך צאותה רשות ע"ש, וראיתי צשפ"א שהקשה על זה מהא דכתובות דף ל"א דמתבאר התם דלצ"ע כשעוקר דרה"י חייבו הוא על פסיעה אחרונה שאז הוא עקירה חדשה ומכא אותה עקירה הוא מוליא עיי"ש היעב ומוכח דגם צאותו רה"י עלמו שערך צו ועדיין לא ילא אמרינן מהלך כעומד וכל פסיעה הוי עקירה חדשה, וכוונתו ז"ל דאס"ד דלצ"ע לא נחשב כעומד אלא אחר שיואל לרה"ר נמצא דלענין לחייבו על ההוצאה א"א אלא מכא עקירה הראשונה והול"ל קלצ"מ עיי"ש צסוגיא.

ולענ"ד דצריהם ז"ל מיושבים היעב, דצעיקר סצרתם ז"ל שכתבו דלא אמרינן קלוטה כמש"ה ומהלך כעומד אלא צצא לרשות אחרת צריך ציאור דמאי אלימותא דרשות אחר לדון צו מהלך כעומד

וקלוטה כהונחה יותר מאותו רשות שהתחיל
 בו מלאכתו, ולענין פשוט דסברי דענין מהלך
 כעומד וקלוטה כהונחה אין פירושו שנחשב
 קלוט ועומד באותו קרקע שתחתיו, אלא
 שנחשב שקלוט ושעומד באותו רשות בכלל,
 וכלשון הרמב"ן ז"ל שקלעוהו מחילות [ולאו
 דווקא מחילות דהא גם צרה"ר הא אמר
 רע"ק קלוטה כמש"ה אלא רצ"ל קלעוהו
 הרשות ונקט לישנא דקלעוהו מחילות האמור
 בסנהדרין קי"צ צ" לענין מע"ש ע"ש] והיינו
 דא"א להחשיבו כעומד וכקלוטה על כל משהו
 שעובר שם כיוון שאינו אלא דרך העברה
 ותיקף בורה משם, אלא דעכ"פ נחשב כעומד
 וכקלוטה בחוץ רשות זה שנמצא בו, וד"מ
 אדם ההולך בשוק וכל לומר שהוא נמצא
 בשוק אבל לא נגיד שהוא נמצא באותו מקום
 מסוים שהעמיד רגלו שם לרגע דרך העברה
 וה"נ בדבר הנזרק באויר יתכן לומר על
 החפץ שעכ"פ הוא נמצא באותו רשות
 ושמקומו הוא ברשות זה אבל לא יאמרו
 שהוא נמצא באותו נקודה שעובר שם ברגע
 זו דרך פריחה, ולכן לענין מעצור ד"א שכל
 המלאכה הוא ברשות אחת וענין העקירה
 והנחה אינו אלא עקירה ממקום מסוים
 שלפני הד"א והנחה במקום פרטי ומסוים
 לאחר הד"א לא אמרי' בזה מהלך כעומד
 וקלוטה כהונחה צינתיים בכל נקודה ונקודה
 שעובר בו, אבל לענין מוליד מרשות לרשות
 להחשיבו כנח ברשות השני אין נפק"מ
 באיזו נקודה נח אלא כל שנח ברשות השני
 בדרך כלל מייחסצא הנחה לחיובצא [כשנח
 צרה"ר או צרה"י] ולפטור [כשנח בסטיו]
 דעכ"פ נחשב עומד וקלוטה ברשות זה אע"פ
 שלא נוכל לסיים צפרעות מקום מסויים של
 הנחתו.

ועפ"ז אחי שפיר היטב סוגיא דכתובות
 דאמרינן בגונז כים בשבת והגזיהו
 צרה"י חייב על הגזיה אע"פ שהוליד
 צרה"ר ולא אמרינן דעקירה לורך הולידה
 וקלצ"מ משום דלצ"ע מהלך כעומד ואיכא

עקירה צפסיעה אחרונה, והיינו משום
 דלגבי הולידה לרשות השני דיינינן מהלך
 כעומד ברשות הראשון כל זמן שהוא נמצא
 בו ועקירתו מחשבצא רק ברגע האחרון של
 ההולידה, דהא אין לנו נפק"מ מעקירת מקום
 פרטי שצרה"י דלא צעין אלא שתהא עקירה
 צרה"י, וכל זמן שהוא צרה"י הרי עכ"פ אינו
 עקור מהרה"י, אבל לענין מעצור ד"א לא
 אמרינן מהלך כעומד להחשב הפסק
 בהעצרת ד"א דמה בכך שנחשב כעומד
 באותו רשות בכלל, הא כל המלאכה הוא
 בזה שבאותו רשות מעתיק הדבר ממקום
 פרטי זה למקום פרטי זה, וזה לא אמרי'
 דנחשב כעומד במקום פרטי מטעם מהלך
 כעומד ולהחשיבו ע"י זה כהפסיק במלאכתו
 כנלע"ד נכון צרה"י צדעתס ז"ל.

ראין להקשות לפי מש"כ דלצ"ע במהלך
 ומוליד מרשות לרשות אין העקירה
 אלא בשעת ההולידה ולכאורה הא סדר
 המלאכה שהעקירה קודם ההולידה, דהא
 כה"ג כתב הראב"ד ז"ל בשעמ"ק כתובות
 שם במגרר ויולד דהעקירה הוי בשעת
 ההולידה דכל זמן שלא הוליד מה שמגררו לא
 מחשב עקירה כמו זירזא דקני' וע"י רמב"ן
 ז"ל בשבת דף ח' ועמ"כ בזה צרה"י צסי'
 ה' אות א' ואכמ"ל.

סימן ז

בענין אין כרמלית בכלים

שבת דף ה' מוקמינן מתני' דמחייב צעה"צ
 כשהוליד מרה"י והניח צידו של עני
 כעומד צרה"ר היינו שהניח צפרסקל שציד
 העני, וכשהוליד למטה מעשרה דאינה רה"י
 לעלמה, והקשו התוס' דאכתי כרמלית היא
 דכל גבול ג' ורחב ד' הויא כרמלית ואין
 כאן הנחה צרה"ר להתחייב, ותירצו דאין
 כרמלית בכלים ע"ש, ומבואר מזה דמשום